

processors from their bits and bytes. PeerJ Computer Science. URL: <https://peerj.com/articles/cs-1818/> [in English]

3. Fahrurrozi, Syahrul, S., & Malik, N. (2020). Pengaruh penerapan aplikasi PC building simulator dalam merakit komputer pada mata pelajaran dasar-dasar komputer terhadap hasil belajar siswa di SMK Muhammadiyah Marioriwawo Kabupaten Soppeng. Makassar : Universitas Negeri Makassar. [in Indonesian]

4. Formuvannia informatsiino-tsyfrovoi kompetentnosti maibutnikh uchyteliv pochatkovoї shkoly [Formation of information and digital competence of future primary school teachers]. (2020). Narodna osvita. URL: https://www.narodnaosvita.kiev.ua/?page_id=5548 [in Ukrainian]

5. Hsu, Y.-Y., & Lin, C.-H. (2020). Evaluating the effectiveness of a preservice teacher technology training module incorporating SQD strategies. International Journal of Educational Technology in Higher Education. 17(1). P. 1–17. [in English]

6. Morze, N. V. (2010). Yak navchaty vchyteliv, shchob kompiuterni tekhnolohii perestaly buty dyvom u navchanni? [How to teach teachers so that computer technologies stop being a miracle in learning?]. Kompiuter u shkoli ta sim'i. 6(86). 10 s. [in Ukrainian]

7. Morze, N. V., & Strutynska, O. V. (2022). Model of the competences in educational robotics. Proceedings of the 1st Symposium on Advances in Educational Technology. №2. P. 495–505. [in English]

8. Morze, N. V., & Vorotnykova, I. P. (2016). Model IKT-kompetentnosti vchyteliv. ScienceRise: Pedagogical Education. 10(6). S. 4–9. [in Ukrainian]

9. Musril, H. A., Jasmienti, J., & Hurrahman, M. (2020). Implementasi teknologi virtual reality pada media pembelajaran perakitan komputer [Implementation of virtual reality technology in computer assembly learning media]. Jurnal Nasional Pendidikan Teknik Informatika (JANAPATI). 9(1). S. 83–95. [in Indonesian]

10. Simkins, D., & Decker, A. (2016). Examining the intermediate programmers understanding of the learning process [How to train teachers so that computer technology ceases to be a miracle in education?]. IEEE Frontiers in Education Conference (FIE). S. 1–4. [in Ukrainian]

11. Spirin, O. M. (2021). Informatsiino-komunikatsiini tekhnolohii (IKT) v osviti [Model of ICT competence for teachers]. ScienceRise Entsyklopediia osvity. Kyiv : Yurinkom Inter. S. 426–427. [in Ukrainian]

12. Strutynska, O. V., Torbin, G. M., Umryk, M. A., & Vernydub, R. M. (2021). Digitalization of the educational process for the training of the pre-service teachers [Information and communication technologies (ICT) in education]. CTE Workshop Proceedings. №8. S. 179–199. [in Ukrainian]

13. Sugihartini, N., & Swisnandy, I. G. A. M. (2025). Augmented reality in computer systems integrated with project-based learning in vocational schools [Formation of information and digital competence of future primary school teachers]. Indonesian Journal of Educational Development (IJED). 6(2). S. 465–478. [in Ukrainian]

14. Zhurenko, M. (2025). Formuvannia tsyfrovoi kompetentnosti maibutnoho vchytelya informatyky v umovakh neformalnoi osvity [Formation of digital competence of a future computer science teacher in conditions of non-formal education]. Path of Science. 11(5). URL: <https://pathofscience.org/index.php/ps/article/download/3544/1717> [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ГЕДЗИК Андрій – доктор філософії, старший викладач кафедри професійної освіти та технологій за профілями Уманського національного університету.

Наукові інтереси: особливості вивчення архітектури обчислювальних систем у процесі формування інформатичної компетентності майбутніх педагогів професійного навчання із цифрових технологій.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

HEDZYK Andrii – PhD, Senior Lecturer at the Department of Professional Education and Technologies by Profiles Uman National University.

Scientific interests: features of studying computing systems architecture in the process of forming the informatics competence of future professional education teachers of digital technologies.

Стаття надійшла до редакції 19.03.2026 р.

Стаття прийнята до друку 29.03.2026 р.

УДК: 378.016:81

DOI: 10.36550/2415-7988-2026-1-223-565-571

ISSN 2415–7988 (Print) ISSN 2521–1919 (Online)

ЧУБУКІНА Ольга –

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов
Національного аерокосмічного університету «ХАІ»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6960-3497>
e-mail: o.chubukina@khai.edu

ТАНЬКО Євгенія –

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов
Національного технічного університету «ХПІ»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4593-3512>
e-mail: yevheniiatan@gmail.com

ВРАКІНА Вікторія –

доцент кафедри іноземних мов
Національного технічного університету «ХПІ»
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0134-2235>
e-mail: v.vrakina75@gmail.com

АНАЛІЗ ІНСТРУМЕНТІВ ЗВОРОТНОГО ЗВ'ЯЗКУ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ПРИ ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Суттєвим компонентом забезпечення результативної педагогічної взаємодії є зворотний зв'язок, який виступає цілісним механізмом. Ефективність інструментів зворотного зв'язку визначається їхньою здатністю забезпечувати якісне вдосконалення освітнього процесу та підвищення рівня засвоєння знань. Їх застосування сприяє розвитку професійних і комунікативних компетентностей здобувачів освіти, а також активізації їхньої навчальної діяльності. Зростання академічної успішності

здобувачів освіти свідчить про ефективність використаних критеріїв і показників зворотного зв'язку, оскільки демонструє покращення якості засвоєння навчального матеріалу на заняттях з іноземної мови.

Актуалізується проблема пошуку ефективних інструментів зворотного зв'язку для забезпечення результативної педагогічної взаємодії при вивченні іноземної мови.

Метою статті є теоретичне обґрунтування інструментів зворотного зв'язку як складника забезпечення результативної педагогічної взаємодії у процесі вивчення іноземної мови, а також визначення критеріїв і показників їх ефективності для оптимізації освітнього процесу у ЗВО.

У статті обґрунтовано доцільність застосування інструментів зворотного зв'язку для забезпечення результативної педагогічної взаємодії, що органічно пов'язано з основними критеріями та показниками зворотного зв'язку, застосування яких позитивно впливає на вивчення іноземної мови і загальну результативність освітнього процесу. Розкрито сутність понять «зворотний зв'язок» і «педагогічна взаємодія» в контексті ефективної організації освітнього процесу. Представлено основні інструменти реалізації зворотного зв'язку при вивченні іноземної мови, які включають: усний, письмовий та невербальний зворотний зв'язок, самооцінювання та взаємооцінювання, цифрові інструменти зворотного зв'язку. Конкретизовано ключові критерії і показники зворотного зв'язку та їх реалізацію через діалогічну взаємодію викладача і здобувача освіти. Окреслені критерії підсилюють результативність зворотного зв'язку як важливого засобу розвитку ініціативної комунікативної компетентності та сприяють підвищенню якості освіти і активізації пізнавальної діяльності здобувача.

Ключові слова: зворотний зв'язок, педагогічна взаємодія, іноземна мова, цифрові інструменти, критерії та показники зворотного зв'язку.

CHUBUKINA Olha –

PhD in Philology, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Foreign Languages National Aerospace University “Kharkiv Aviation Institute”
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6960-3497>
e-mail: o.chubukina@khai.edu

TANKO Yevheniia –

PhD in Pedagogy, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Foreign Languages National Technical University “Kharkiv Polytechnic Institute”
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4593-3512>
e-mail: yevheniitan@gmail.com

VRAKINA Victoria –

Associate Professor at the Department of Foreign Languages National Technical University “Kharkiv Polytechnic Institute”
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-0134-2235>
e-mail: v.vrakina75@gmail.com

ANALYSIS OF FEEDBACK TOOLS FOR ENSURING EFFECTIVE PEDAGOGICAL INTERACTION IN FOREIGN LANGUAGE LEARNING

Feedback is a key component of effective pedagogical interaction, functioning as an integrated mechanism for learning enhancement. The value of feedback tools lies in their capacity to improve the quality of the educational process and to foster deeper knowledge acquisition. Their application supports the development of learners' professional and communicative competences while stimulating active engagement in learning activities. Evidence of improved academic performance confirms the validity of the feedback criteria and indicators employed, demonstrating their contribution to higher-quality learning outcomes in foreign language education.

The article addresses the problem of identifying effective feedback tools to support pedagogical interaction in foreign language learning.

Its purpose is to provide a theoretical justification of feedback tools as a key component of effective pedagogical practice, and to define criteria and indicators of their effectiveness for optimizing the educational process in higher education institutions.

The article demonstrates the effectiveness of feedback tools in ensuring successful pedagogical interaction, which is closely linked to key criteria and indicators of feedback. Their application has a positive impact on foreign language learning and enhances the overall efficiency of the educational process. The study examines the concepts of 'feedback' and 'pedagogical interaction' in the context of organizing effective educational practices. It presents the main tools for implementing feedback in foreign language learning, including oral, written, and non-verbal feedback, self-assessment, peer assessment, and digital feedback tools. The criteria and indicators of feedback are specified, along with their implementation through dialogical interaction between teacher and learner. These criteria strengthen the role of feedback as an essential means of developing foreign language communicative competence, improving the quality of education, and stimulating learners' cognitive activity.

Key words: feedback, pedagogical interaction, foreign language, digital tools, criteria and indicators of feedback.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. У сучасних умовах воєнного стану система вищої освіти України функціонує під впливом численних викликів, які ускладнюють організацію освітнього процесу та ефективну педагогічну взаємодію. Водночас викладачі продовжують забезпечувати безперервність навчання й надання актуальних знань, що актуалізує проблему пошуку ефективних інструментів зворотного зв'язку для підтримки результативної педагогічної взаємодії зі здобувачами освіти. Завдяки зворотному зв'язку викладачі та здобувачі освіти здійснюють обмін інформацією, спрямований на оцінювання результатів

навчання, виявлення сильних і слабких сторін, а також окреслення зон подальшого розвитку. Відповідно, цей процес дає змогу своєчасно коригувати навчальну діяльність, що сприяє підвищенню якості засвоєння знань здобувачами освіти. У цьому контексті забезпечення результативної педагогічної взаємодії набуває особливої значущості та знаходить відображення у стандартах вищої освіти України [1], затверджених у встановленому нормативно-правовому порядку. Зокрема, зазначені стандарти затверджуються наказами МОН України для кожної спеціальності та рівня вищої освіти – першого (бакалаврського), другого (магістерського) і третього

(освітньо-науковий/освітньо-творчий). Вони ґрунтуються на Національній рамці кваліфікацій, гармонізованій з Європейською рамкою кваліфікацій, і слугують основою для визначення та оцінювання якості освітньої діяльності та результатів навчання. Так, організація навчання іноземної мови у закладах вищої освіти передбачає активну взаємодію між викладачами та здобувачами освіти в межах контактної роботи, визначеної освітньо-професійними програмами та робочими програмами, що зумовлює необхідність ефективного використання інструментів зворотного зв'язку як важливого засобу забезпечення результативної педагогічної взаємодії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз феномену зворотного зв'язку у педагогічній взаємодії дає підстави розглядати його як складну багатокомпонентну систему, функціонування якої забезпечується відповідним технологічним супроводом і охоплює як процеси структурованого впровадження цілей, змісту, форм, видів і методів навчання, так і реалізацію загальнопедагогічних можливостей – від самоконтролю до рефлексії. Як зазначають автори [10, с. 307], «особливого значення зворотний зв'язок набуває в навчанні іноземної мови, що зумовлено багатокомпонентністю останнього, диференційованістю майбутніх професійних іншомовних компетенцій, персоніфікованістю педагогічного впливу, необхідністю індивідуалізованого підходу до кожного студента у процесі педагогічної взаємодії». Зазначена багатовимірність і функціональна складність цього явища зумовили його активне наукове осмислення. Проблематика оптимізації навчальної взаємодії засобами зворотного зв'язку набула відображення у системних та ґрунтовних дослідженнях численних зарубіжних та вітчизняних учених-філологів, зокрема J. Bushii [2], D. Carless [3], J. Prochazka [4], H. Wang [5], O. Зеленської [6], I. Ковальчука [7], Н. Муліної [8], В. Филипської [9], О. Чубукоїної [10], Л. Штохман [11] та ін. Разом із тим, незважаючи на значну кількість наукових розвідок, недостатньо дослідженими залишаються питання систематизації інструментів зворотного зв'язку, визначення критеріїв і показників їх ефективності з метою забезпечення результативної педагогічної взаємодії при навчанні іноземної мови.

Отже, метою статті є теоретичне обґрунтування інструментів зворотного зв'язку як складника забезпечення результативної педагогічної взаємодії у процесі вивчення іноземної мови, а також визначення критеріїв і показників їх ефективності для оптимізації освітнього процесу у ЗВО.

Виклад основного матеріалу дослідження. Одним із засобів зворотного зв'язку є усний зворотний зв'язок, який передбачає здатність здобувача вищої освіти до засвоєння матеріалу з іноземної мови, його усвідомленого розуміння та відтворення у власній інтерпретації, водночас викладач здійснює активну підтримку й роз'яснення у разі виникнення труднощів або непорозуміння. У цьому контексті педагогічна взаємодія постає як цілеспрямований процес взаємодії викладача і здобувача освіти, у межах якого забезпечується не лише передача знань, а й розвиток особистості, формування ціннісних орієнтацій та здатності до професійної самореалізації. Суттєвим компонентом забезпечення результативної педагогічної взаємодії є зворотний зв'язок, який виступає цілісним механізмом. «Ефективним зворотний зв'язок може бути за умов, якщо він постійний, конструктивний, достатній і деталізований, зрозумілий для

здобувача освіти. Зворотний зв'язок при навчанні в асинхронному режимі має бути чітко пов'язаним із майбутніми завданнями, сфокусованим, у першу чергу, на навчальних цілях, а потім – на оцінювання. Якісним зворотний зв'язок буде, якщо він здатен оцінювати завдання за критеріями, виправляти специфічні помилки, а дієвим – при частій, регулярній взаємодії із завданням і викладачем» [12, с. 195]. Отже, реалізація окреслених характеристик зворотного зв'язку зумовлює необхідність використання різноманітних інструментів, що забезпечують його результативність.

Основними інструментами зворотного зв'язку, що забезпечують ефективну педагогічну взаємодію в процесі вивчення іноземної мови, виступає комплекс методів, засобів і технологій, які надають можливість викладачу та здобувачу освіти оперативно здійснювати обмін інформацією щодо результатів навчальної діяльності, рівня засвоєння матеріалу та ефективності освітнього процесу. Зокрема, представимо (рис. 1) основні інструменти реалізації зворотного зв'язку при вивченні іноземної мови, які включають: усний, письмовий та невербальний зворотний зв'язок, самооцінювання та взаємооцінювання, цифрові інструменти зворотного зв'язку.

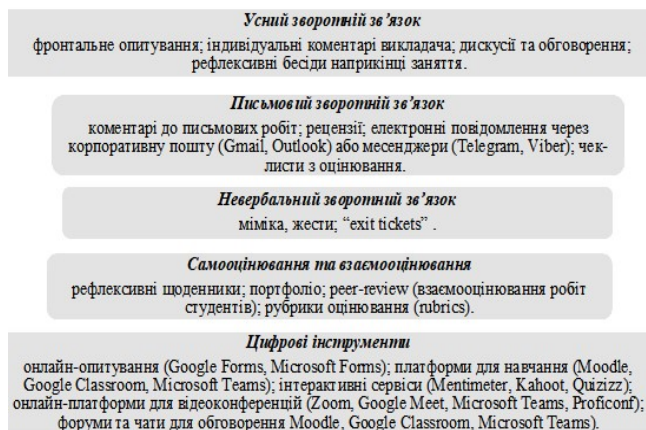

Рис. 1. Основні інструменти реалізації зворотного зв'язку при вивченні іноземної мови

Інструменти зворотного зв'язку дозволяють викладачу об'єктивно оцінити здобувача відштовхуючись від його поведінки на заняттях, виконаних завдань, отримання фідбеку. Зокрема, опишемо детальніше представлені на рисунку 1 інструменти реалізації зворотного зв'язку при вивченні іноземної мови.

Важливу роль відіграє усний зворотний зв'язок, який передбачає фронтальне опитування (відбувається перевірка знань одночасно до всієї групи здобувачів, зокрема перевіряється рівень засвоєного матеріалу, виявляються типові помилки та забезпечується швидкий обмін інформацією; викладач стимулює увагу, дисциплінує та формує готовність до постійної участі в навчальному процесі); індивідуальні коментарі викладача (здобувач отримує як позитивні, так і критичні відгуки, що сприяє усвідомленню власних слабких та сильних сторін, що стимулюють його розвиток); дискусії та обговорення (відбувається обмін думками: долаються мовні бар'єри на заняттях з іноземної мови; викладач виявляє на якому рівні розуміння матеріалу перебуває здобувач: репродуктивний, аналітичний чи критичний); рефлексивні бесіди наприкінці заняття

(педагогічна взаємодія реалізується шляхом обговорення зі здобувачами освіти результатів власної навчальної діяльності, рівня засвоєння матеріалу, труднощі, які виникли в процесі навчання; основна мета: усвідомлення, аналітичне опрацювання та систематизація набутих знань під час занять з іноземної мови).

Наступним інструментом є письмовий зворотний зв'язок завдяки якому викладач надає здобувачу освіти чіткі коментарі до виконаних робіт (надаються конкретизовані, змістовні та аргументовані зауваження щодо результатів навчальної діяльності, які направляють здобувача на поглиблене осмислення матеріалу та правильне застосування його безпосередньо на практиці); написання рецензії (деталізована аналітично-оцінна характеристика виконаної роботи здобувача освіти, що передбачає оцінювання її змістовного наповнення, структури та рівня виконання, водночас забезпечується розвиток аналітичних і рефлексивних умінь); електронні повідомлення через корпоративну пошту Gmail, Outlook або месенджери Telegram або Viber (різновид дистанційної педагогічної взаємодії, який дозволяє своєчасно, персонально та швидко обмінюватись інформацією, зокрема передбачає надання письмових коментарів, рекомендацій та ін. в електронному форматі); чек-листи з оцінювання (поетапне оцінювання роботи, яке сприяє підвищенню об'єктивності оцінювання).

Окрему роль відіграє невербальний зворотний зв'язок, що реалізується через міміку, жести та інші паралінгвістичні засоби комунікації, за допомогою яких передається ставлення викладача без використання вербальних висловлювань; exit tickets передбачає короткі відповіді наприкінці заняття, викладач відразу отримує зворотний зв'язок щодо зрозумілості даної теми. Однак даний зворотний зв'язок має деякі недоліки: неоднозначність інтерпретації (один і той самий жест або вираз обличчя можуть трактуватися по-різному); культурні відмінності (в одній культурі може даний жест означати згоду, а іншій сприйматися негативно); відсутність точності (дані сигнали не передають складні чи конкретні думки так чітко, як слова); обмеженість у дистанційній комунікації (в онлайн-зустрічах частина невербальних сигналів губиться); складність контролю (невербальна поведінка часто несвідома). Тож, невербальний зворотний зв'язок добре передає емоції, однак не завжди – точний зміст.

Самооцінювання та взаємооцінювання включає рефлексивні щоденники (допомагає розвивати критичне мислення та краще розуміти свої емоції); портфоліо – це не просто «папка з роботами», а спосіб фіксувати розвиток і оцінювати його (самооцінювання: здобувач аналізує власні роботи, відстежує прогрес у часі, формує більш об'єктивну самооцінку; взаємооцінювання: робить оцінювання більш аргументованим; сприяє розвитку критичного мислення; вчить давати конструктивний фідбек); peer-review – це не просто перевірка одне одного, а інструмент навчання через аналіз чужих і власних робіт, зокрема даний інструмент особливо ефективний, коли використовується разом із портфоліо; рубрики оцінювання (rubrics): чітко структуровані критерії, за якими оцінюють мовні навички здобувача (дана форма робить зворотний зв'язок зрозумілим і прозорим; показує, що саме потрібно покращити, зокрема у даній рубриці оцінюється граматики, лексика, плавність мовлення, зміст і логіка

висловлювання; взаємодія у діалозі). Рубрики перетворюють зворотний зв'язок із суб'єктивного в більш структурований і навчально орієнтований, особливо ефективний у вивченні мов.

Зокрема, варто окремо розглянути та описати такий важливий інструмент зворотного зв'язку, як цифрові інструменти: онлайн-опитування: з метою вдосконалення освітнього процесу заклади вищої освіти та викладачі активно застосовують сучасні цифрові платформи Google Forms та Microsoft Forms, які дають змогу ефективно збирати зворотний зв'язок від здобувачів освіти (визначення можливих прогалин у навчальному процесі; оцінювання рівня задоволеності здобувачів; з'ясувати, які елементи навчання є найбільш ефективними; отримати пропозиції щодо покращення та впровадження нових підходів); платформи для навчання: використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій у ЗВО передбачає впровадження освітніх платформ, як Moodle, Google Classroom, Microsoft Teams. Дані ресурси сприяють забезпеченню безперервного доступу до навчальних матеріалів, організації самостійної роботи здобувачів освіти, виконанню завдань, а також здійсненню контролю та оцінювання результатів навчання; інтерактивні цифрові сервіси, такі як Mentimeter, Kahoot, Quizizz відкривають широкі можливості для модернізації освітнього процесу (створення інтерактивного опитування, вікторин, тестів та інші формати педагогічної взаємодії, що сприяють активному залученню здобувачів освіти до навчання та вивчення іноземної мови), зокрема забезпечується оперативний зворотний зв'язок, підвищується рівень мотивації здобувачів та краще засвоюється матеріал через елементи гейміфікації; онлайн-платформи для відеоконференцій: Zoom, Google Meet, Microsoft Teams, Proficonf забезпечують проведення занять у синхронному форматі, незалежно від місця перебування учасників, зокрема педагогічна взаємодія в такому середовищі відбувається через живе спілкування, обговорення, демонстрацію матеріалів, спільну роботу та миттєвий зворотний зв'язок, що сприяє підтримці активної участі здобувачів освіти та ефективному засвоєнню іноземної мови; форуми та чати для обговорення на платформах Moodle, Google Classroom, Microsoft Teams, Telegram (месенджер) сприяють організації колективного обговорення, наданню оперативного зворотного зв'язку, уточненню навчальних питань і підтримці безперервної педагогічної взаємодії як у синхронному, так і асинхронному форматах.

Тож, сукупність зазначених інструментів забезпечує багатовимірність і ефективність педагогічної взаємодії. Ефективність інструментів зворотного зв'язку визначається їх здатністю не лише фіксувати результати навчання, а й активно впливати на їх покращення. Системне, різноманітне та педагогічно доцільне використання таких інструментів є важливою умовою результативної педагогічної взаємодії.

Зазначимо, що використання інструментів зворотного зв'язку значною мірою залежить від якості їх застосування та відповідальності поставленим цілям. У цьому контексті постає необхідність визначення чітких критеріїв і показників зворотного зв'язку, які дозволяють оцінити змістовність, релевантність і вплив на процес навчання здобувачів освіти. На рис. 2. конкретизовано критерії і показники зворотного зв'язку та їх реалізація через діалогічну взаємодію викладача і здобувача освіти.

Окреслені критерії та показники підсилюють результативність зворотного зв'язку як важливого засобу розвитку іншомовної комунікативної компетентності та сприяють підвищенню якості освіти і активізації пізнавальної діяльності здобувача. Описані показники зворотного зв'язку в межах педагогічної взаємодії свідчать про позитивну динаміку навчальної діяльності здобувачів та загальне підвищення результативності освітнього процесу. Наведений приклад зворотного зв'язку викладача і здобувача освіти при вивченні іноземної мови демонструє практичну імплементацію базових критеріїв. Зокрема, оцінювання есе, творчих, курсових і проєктних робіт потребує від викладача певного часу

на глибокий аналіз, що зумовлює індивідуалізований характер зворотного зв'язку. Водночас швидкий фідбек викладач може надавати під час заняття або відразу після нього, зокрема у процесі усного контролю чи оголошення проміжних результатів. У цьому випадку важливо коректно повідомити здобувача освіти про допущені помилки або недоліки, зберігаючи конструктивний і підтримувальний характер зворотного зв'язку.

У процесі педагогічної взаємодії реалізуються різноманітні способи управління діяльністю здобувачів освіти, реагування на їхню навчальну поведінку та результати.

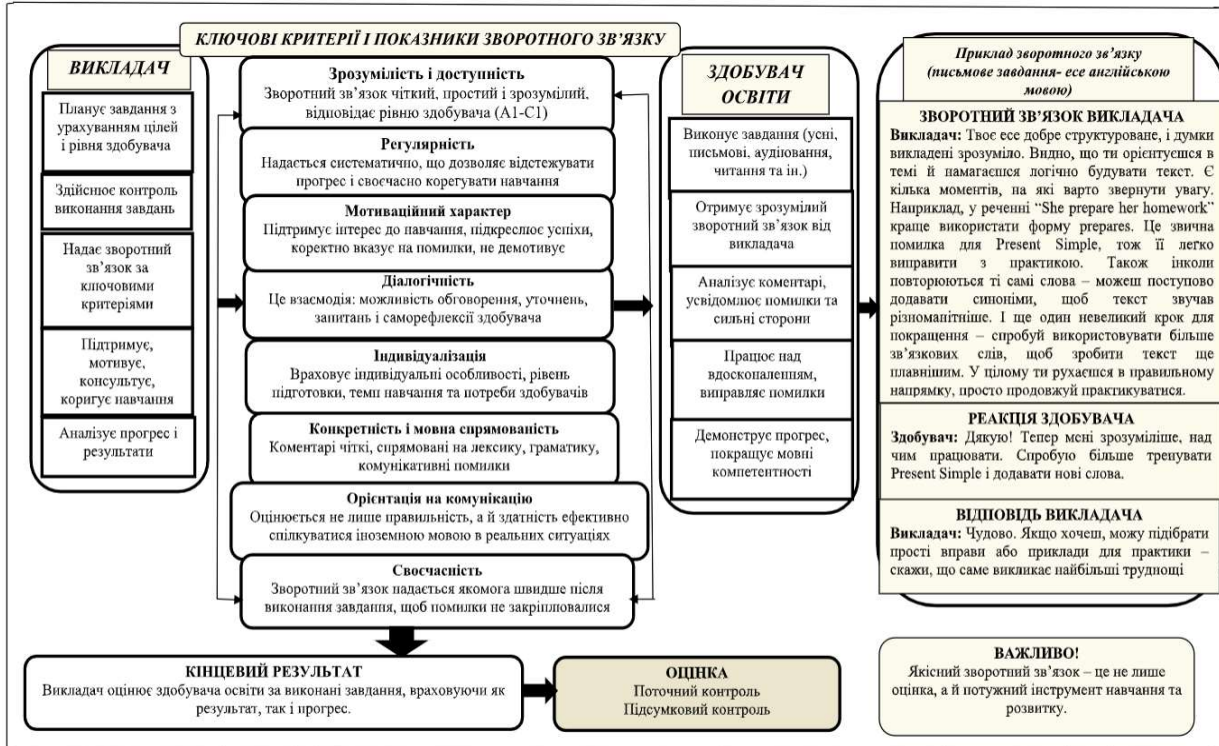

Рис. 1. Ключові критерії і показники зворотного зв'язку при вивченні іноземної мови та їх реалізація через діалогічну взаємодію викладача і здобувача освіти

Джерело: розроблено автором

Доцільно зазначити, що ефективність такої взаємодії значною мірою зумовлюється рівнем педагогічної майстерності викладача, володінням техніками педагогічного спілкування, а також розвитком його комунікативної культури, тактовності, емпатійності, уважності та спостережливості. Сукупність цих професійних якостей забезпечує якість міжособистісної взаємодії в освітньому процесі. Ключову регуляторну роль у цій системі відіграє зворотний зв'язок як механізм корекції, підтримки та розвитку навчальної діяльності здобувачів освіти.

Використання зазначених критеріїв зворотного зв'язку дає змогу засвідчити, що здобувачі виявляють більшу зацікавленість у навчанні та активніше залучаються до виконання навчальних завдань з іноземної мови. Отже, сукупність зазначених критеріїв і показників дає змогу комплексно оцінити ефективність зворотного зв'язку та його вплив на якість педагогічної взаємодії.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Вища освіта в Україні демонструє високий рівень якості та стійкості, що особливо виразно проявляється в умовах воєнного стану: попри

складні обставини, викладачі забезпечують безпервну педагогічну взаємодію зі здобувачами освіти та надають сучасні знання з урахуванням нових тенденцій, сприяючи формування конкурентоспроможних фахівців, здатних ефективно діяти в умовах суспільних змін і глобальних викликів. Виходячи із проведеного дослідження, зворотний зв'язок виступає ключовим компонентом результативної педагогічної взаємодії, оскільки забезпечує можливість оцінювання рівня засвоєння навчального матеріалу, сприяє коригуванню освітнього процесу, а також підвищує мотивацію здобувачів освіти й формує навички самоконтролю та самооцінювання.

Організація зворотного зв'язку між учасниками педагогічної взаємодії виступає одним із визначальних чинників її ефективності. За умови забезпечення своєчасного, конструктивного, збалансованого, конкретного та персоналізованого зворотного зв'язку формується якісна комунікація, що зумовлює підвищення рівня залученості здобувачів освіти до навчальної діяльності, покращення результатів навчання та сприяє їх подальшому особистому розвитку. Інструменти зворотного зв'язку

полягають не лише у фіксації результатів навчальної діяльності, а й у їх здатності впливати на її покращення. Доведено, що системне, різноманітне та педагогічно доцільне застосування цих інструментів є важливою умовою забезпечення результативної педагогічної взаємодії. У результаті аналізу критеріїв і показників зворотного зв'язку встановлено, що їх застосування у процесі педагогічної взаємодії забезпечує позитивну динаміку навчальної діяльності здобувачів, зокрема потрапляючи в іншомовне середовище, вони зможуть продемонструвати високий рівень знань і реалізувати їх у своїй професійній діяльності в умовах міжкультурної комунікації. Отже, перспективою подальших досліджень є комплексний аналіз можливостей і потенційних ризиків використання штучного інтелекту для оптимізації академічного зворотного зв'язку, зокрема щодо забезпечення його індивідуалізації, об'єктивності та ефективності в освітньому процесі.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Затверджені стандарти вищої освіти: Міністерство Освіти і Науки України. URL: https://mon.gov.ua/osvita-2/vishcha-osvita-ta-osvita-doroslikh/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukraini/zatverdzeni-standarti-vishchoi-osviti?_cf_chl_tk=IYMEkj8TeGEz2uHXARIOjI.kcuhcritJG5lMajl0sg-1776615454-1.0.1.1-PElpFfwXx7I7u51T6V43IKXNVdOzjHimm16YM_jtDKM
2. Bushii J., Aliaj A. A review on the role of feedback in foreign language teaching. *Conference: 10 th International. EUROPEAN CONGRESS ON SCIENTIFIC RESEARCH*. Amsterdam, Holland, July. 2024. P. 705–715.
3. Carless D., Boud D. The Development of Student Feedback Literacy: Enabling Uptake of Feedback. *Assessment & Evaluation in Higher Education*. Vol. 43. No. 8. 2018. pp. 1315–1325.
4. Prochazka J., Ovcari M., Durinik M. Sandwich feedback: The empirical evidence of its effectiveness. *Learning and Motivation*. 2020. Vol. 71. URL: https://www.researchgate.net/publication/342282175_Sandwich_feedback_The_empirical_evidence_of_its_effectiveness.
5. Wang H., Lehman J. D. Using achievement goal-based personalized motivational feedback to enhance online learning. *Educational Technology Research and Development*. Vol. 69 (2). 2021. URL: https://www.researchgate.net/publication/349364373_Using_achievement_goal-based_personalized_motivational_feedback_to_enhance_online_learning.
6. Зеленьська О., Величко В. Зворотній зв'язок курсантів як інструмент підвищення ефективності викладання іноземної мови у закладах військової освіти. *Педагогічна Академія: наукові записки*. (23). 2025. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17501977>.
7. Ковальчук І. М., Колеснік Н. В., Нікулченко В. В. Організація зворотного зв'язку в процесі навчання з охорони праці у післядипломній педагогічній освіті. *Інноваційна педагогіка*. 2022. № 47. С. 179–184. URL: <https://doi.org/10.32843/843/2663-6085/2022/47.34> (дата звернення: 05.04.2026)
8. Муліна Н. І. Організація ефективного зворотного зв'язку в дистанційному навчальному середовищі. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/326bb8b6-fcaf-4098-a571-0ee23404044e/content> (дата звернення: 05.04.2026)
9. Филипська В. І. Механізми підтримки зворотного зв'язку під час дистанційного формату взаємодії між викладачем та студентами у процесі вивчення англійської мови. *Вісник науки та освіти. Серія: Педагогіка*. 2024. № 2 (20). Київ: Наукові перспективи, 2024. С. 24–36.
10. Чубукіна О., Танько Є., Вракіна В. Зворотній зв'язок у системі вищої освіти в навчанні іноземної мови: системно-синергетичний аспект. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип. 75. Том 3. 2024. С. 306–314. URL: https://www.apfn-journal.in.ua/archive/75_2024/part_3/47.pdf.
11. Штохман Л. М., Зворотний зв'язок у практиці викладання іноземної мови. *Науковий журнал «Наукові записки Національного університету «Острозька академія»:*

серія «Філологія». 9 (77). 2020. С. 232–234. URL: <https://journals.oa.edu.ua/Philology/article/view/2858>.

12. Мелашенко О. І., Цвіренко С. М., Зозіна Л. С., Козакевич В. К., Козакевич О. Б. Зворотний зв'язок як інструмент підвищення ефективності дистанційного навчання майбутніх лікарів. *Сучасні тренди розвитку медичної освіти: перспективи і здобутки*. Полтавський державний медичний університет. 2022. С. 194–195. URL: <https://repository.pdmu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/99fd0e2e-6158-458d-8bcc-0e6c8e02892f/content>.

REFERENCES

1. Zatverdzeni standarty vyshchoi osvity: Ministerstvo Osvity i Nauky Ukrainy [Approved standards for higher education: Ministry of Education and Science of Ukraine]. URL: https://mon.gov.ua/osvita-2/vishcha-osvita-ta-osvita-doroslikh/naukovo-metodichna-rada-ministerstva-osviti-i-nauki-ukraini/zatverdzeni-standarti-vishchoi-osviti?_cf_chl_tk=IYMEkj8TeGEz2uHXARIOjI.kcuhcritJG5lMajl0sg-1776615454-1.0.1.1-PElpFfwXx7I7u51T6V43IKXNVdOzjHimm16YM_jtDKM [in Ukrainian]
2. Bushii, J., Aliaj, A. (2024). A review on the role of feedback in foreign language teaching. *Conference: 10th International EUROPEAN CONGRESS ON SCIENTIFIC RESEARCH* Amsterdam, Holland July. P. 705–715. [in English]
3. Carless, D., Boud, D. (2018). The Development of Student Feedback Literacy: Enabling Uptake of Feedback. *Assessment & Evaluation in Higher Education*. Vol. 43. No. 8. pp. 1315–1325. [in English]
4. Prochazka, J., Ovcari, M., Durinik, M. (2020). Sandwich feedback: The empirical evidence of its effectiveness. *Learning and Motivation*. Vol. 71. URL: https://www.researchgate.net/publication/342282175_Sandwich_feedback_The_empirical_evidence_of_its_effectiveness [in English]
5. Wang, H., Lehman, J. D. (2021). Using achievement goal-based personalized motivational feedback to enhance online learning. *Educational Technology Research and Development*. Vol. 69 (2). URL: https://www.researchgate.net/publication/349364373_Using_achievement_goal-based_personalized_motivational_feedback_to_enhance_online_learning [in English]
6. Zelenska, O., Velychko, V. (2025). Zvrotnii zv'язok kursantiv yak instrument pidvyshchennia efektyvnosti vykladannia inozemnoi movy u zakladakh viiskovoi osvity [Cadet feedback as a tool for improving the effectiveness of foreign language teaching in military educational institutions]. *Pedahohichna Akademiia: naukovy zapysky*. (23). URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17501977> [in Ukrainian]
7. Kovalchuk, I. M., Kolesnik, N. V., Nikulchenko, V. V. (2022). Orhanizatsiia zvrotnoho zv'язku v protsesi navchannia z okhorony pratsiu pislidyplomnii pedahohichnii osviti [Organising feedback in the process of teaching occupational health and safety in postgraduate teacher training]. *Innovatsiina pedahohika*. № 47. S. 179–184. URL: <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2022/47.34> (data zvernennia: 05.04.2026). [in Ukrainian]
8. Mulina, N. I. (2013). Orhanizatsiia efektyvnoho zvrotnoho zviazku v dystantsiinomu navchalnomu seredovyshchi [Organisation of effective feedback in a distance learning environment]. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/326bb8b6-fcaf-4098-a571-0ee23404044e/content> [in Ukrainian]
9. Fylypska, V. I. (2024). Mekhanizmy pidtrymky zvrotnoho zv'язku pid chas dystantsiinoho formatu vzaiemodii mizh vykladachem ta studentamy u protsesi vyvchennia anhliiskoi movy [Mechanisms for supporting feedback during the distance format of interaction between teachers and students in the process of learning English]. *Visnyk nauky ta osvity*. Seriia: Pedahohika. № 2 (20). Kyiv: Naukovy perspektyvy. S. 24–36. [in Ukrainian]
10. Chubukina, O., Tanko, Ye., Vrakina, V. (2024). Zvrotnyi zviazok u systemi vyshchoi osvity v navchanni inozemnoi movy: systemno-synerhetychnyi aspekt [Feedback in the higher education system in foreign language teaching: a systemic-synergistic approach]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*. Vyp. 75. Tom 3. S. 306–314. URL:

https://www.aphn-journal.in.ua/archive/75_2024/part_3/47.pdf.
[in Ukrainian]

11. Shtokhman, L. M. (2020). Zvrotnyi zviazok u praktytsi vykladannia inozemnoi movy [Feedback in the practice of foreign language teaching]. *Naukovyi zhurnal «Naukovi zapysky Natsionalnoho universytetu «Ostrozka akademiiia»: seriiia «Filolohiia»*. 9 (77). S. 232–234. URL: <https://journals.oa.edu.ua/Philology/article/view/2858>. [in Ukrainian]

12. Melashchenko, O. I., Tsvirenko, S. M., Ziuzina, L. S., Kozakevych, V. K., Kozakevych, O. B. (2022). Zvrotnyi zviazok yak instrument pidvyshchennia efektyvnosti dystant-siinoho navchannia maibutnikh likariv. Suchasni trendy rozvytku medychnoi osvity: perspektyvy i zdobutky [Feedback as a tool for improving the effectiveness of distance learning for future doctors]. *Poltavskiy derzhavnyi medychnyi universytet*. S. 194–195. URL: <https://repository.pdmu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/99fd0e2e-6158-458d-8bcc-0e6c8e02892f/content>. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

ЧУБУКІНА Ольга – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов Національного аерокосмічного університету «ХАІ».

Наукові інтереси: аналіз інструментів зворотного зв'язку для забезпечення результативної педагогічної взаємодії при вивченні іноземної мови.

ТАНЬКО Євгенія – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов Національного технічного університету «ХПІ».

Наукові інтереси: аналіз інструментів зворотного зв'язку для забезпечення результативної педагогічної взаємодії при вивченні іноземної мови.

ВРАКІНА Вікторія – доцент кафедри іноземних мов Національного технічного університету «ХПІ».

Наукові інтереси: аналіз інструментів зворотного зв'язку для забезпечення результативної педагогічної взаємодії при вивченні іноземної мови.

INFORMATION ABOUT THE AUTHORS

CHUBUKINA Olha – PhD in Philology, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Foreign Languages National Aerospace University “Kharkiv Aviation Institute”.

Scientific interests: analysis of feedback tools for ensuring effective pedagogical interaction in foreign language learning.

TANKO Yevheniia – PhD in Pedagogy, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Foreign Languages National Technical University “Kharkiv Polytechnic Institute”.

Scientific interests: analysis of feedback tools for ensuring effective pedagogical interaction in foreign language learning.

VRAKINA Victoria – Associate Professor at the Department of Foreign Languages National Technical University “Kharkiv Polytechnic Institute”.

Scientific interests: analysis of feedback tools for ensuring effective pedagogical interaction in foreign language learning.

Стаття надійшла до редакції 19.03.2026 р.

Стаття прийнята до друку 29.03.2026 р.

УДК 796.035:613

DOI: 10.36550/2415-7988-2026-1-223-571-576

ISSN 2415–7988 (Print) ISSN 2521–1919 (Online)

ЯЗЛОВЕЦЬКА Оксана –

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри фізичної культури

та медико-біологічних досліджень

Центральноукраїнського державного університету

імені Володимира Винниченка

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2653-1662>

e-mail: ksenija-77777@ukr.net

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ОЗДОРОВОЇ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ У КОНТЕКСТІ ЗБЕРЕЖЕННЯ ЗДОРОВ'Я

У статті здійснено комплексне теоретичне обґрунтування сутності оздоровчої фізичної культури як важливого напрямку фізичної культури. Актуальність дослідження зумовлена сучасними соціально-економічними трансформаціями, зростанням поширеності неінфекційних захворювань, гіподинамії, хронічного стресу та зниженням рівня фізичної активності. Особливої гостроти зазначена проблема набуває в Україні в умовах демографічної кризи, погіршення показників здоров'я населення та впливу умов воєнного стану.

Метою дослідження є теоретичне обґрунтування сутності оздоровчої фізичної культури, визначення її структури, функцій та місця у системі збереження здоров'я, а також узагальнення сучасних підходів до організації та програмування оздоровчої рухової активності. У роботі використано теоретичні методи дослідження, зокрема аналіз і узагальнення наукової літератури, систематизацію та порівняння.

У статті оздоровчу фізичну культуру розглянуто як багатомірне явище, що поєднує діяльнісний, ціннісний та результативний аспекти та забезпечує комплексний вплив на фізичний, психоемоційний і соціальний стан людини. Розкрито її місце у структурі фізичної культури, обґрунтовано відмінності від спорту та фізичного виховання, а також визначено її провідну роль у профілактиці захворювань, підвищенні функціональних можливостей організму та якості життя.

Проаналізовано основні види фізкультурно-оздоровчої діяльності (гігієнічні, рекреативні, профілактичні, кондиційні) та охарактеризовано рухові режими залежно від стану здоров'я та рівня фізичної підготовленості. Особливу увагу приділено науково обґрунтованій регламентації фізичних навантажень, принципам їх індивідуалізації, а також використанню сучасних цифрових технологій моніторингу фізичної активності.

Обґрунтовано, що ефективність оздоровчої фізичної культури визначається систематичністю занять, адекватністю фізичних навантажень та інтеграцією традиційних і інноваційних підходів, що сприяє покращенню стану здоров'я та формуванню здорового способу життя.

Ключові слова: оздоровча фізична культура; здоров'я; рухова активність; фізичні навантаження; здоровий спосіб життя; адаптаційні можливості організму.

IAZLOVETSKA Oksana –

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,

Associate Professor of the Department of Physical education

and Biomedical Research of